

PROCEDURA POSTĘPOWANIA POLICJI Z OSOBĄ, KTÓRA DOŚWIADCZYŁA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

1.

W przypadku, kiedy do jednostki policji zgłasza się osoba pokrzywdzona, aby zawiadomić o popełnieniu przestępstwa przeciwko wolności seksualnej (art. 197-200 Kodeksu karnego), należy:

- Ustalić czy pokrzywdzony nie potrzebuje pomocy lekarskiej i jeżeli zajdzie taka potrzeba zapewnić ją.
- Zaprosić osobę pokrzywdzoną w miejsce niedostępne dla osób postronnych w jednostce Policji, zarówno innych funkcjonariuszy niebiorących udziału w czynnościach, jak i innych osób (np. osobny pokój niebędący pokojem przejściowym), aby zapewnić jej swobodę wypowiedzi i poczucia bezpieczeństwa, a także nie narażać na kontakt z osobą podejrzaną.
- Zaniechać jakichkolwiek komentarzy dotyczących zdarzenia, wyglądu czy zachowania osoby pokrzywdzonej, a także osądzania i oceniania sytuacji. Osoba prowadząca czynność powinna okazać empatię i unikać okazywania swoim zachowaniem, jaki jest jej stosunek do sprawy; powinna mieć na uwadze wyjątkowy stan emocjonalny, w którym znajduje się osoba pokrzywdzona.
- Przyjąć zawiadomienie o przestępstwie zgodnie z **art. 185c § 1 Kodeksu postępowania karnego** i sporządzić protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie.

UWAGA !!!

W miarę możliwości protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie powinien przyjmować policjant tej samej płci chyba, że osoba pokrzywdzona zażyczy sobie inaczej.

Kontakt z osobą pokrzywdzoną odbywa się na każdym etapie w warunkach zapewniających jej ochronę prywatności.

Przesłuchanie osoby pokrzywdzonej w charakterze świadka, zgodnie z **art. 185c § 2 Kodeksu postępowania karnego**, przeprowadza sąd na posiedzeniu, w którym mają prawo wziąć udział prokurator, obrońca oraz pełnomocnik pokrzywdzonego. Przesłuchanie przeprowadza się

PROCEDURA POSTĘPOWANIA POLICJI Z OSOBĄ, KTÓRA DOŚWIADCZYŁA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach w siedzibie sądu lub poza jego siedzibą.

Na podstawie i w trybie określonym w **art. 185c Kodeksu postępowania karnego** należy wystąpić do prokuratora o podjęcie decyzji w przedmiocie przesłuchania pokrzywdzonego i skierowanie wniosku do sądu osobiście przez prokuratora. Skierowanie wniosku do sądu przez Policję jest uzasadnione wówczas, gdy prokurator poleci jej wykonanie tej czynności. W takim przypadku odpis wniosku należy przekazać prokuratorowi.

UWAGA !!!

W PRZYPADKU OSOBY MAŁOLETNIEJ

W sprawach, o których mowa w art. 185a § 1 k.p.k., Policja zwraca się do prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie pisemnie lub w innej formie uzgodnionej przez kierownika jednostki Policji i kierownika nadzorującej prokuratury, o wystąpienie do sądu z wnioskiem o przesłuchanie osoby pokrzywdzonej, która w chwili przesłuchania nie ukończyła 15 lat tylko wtedy, gdy jej zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a w razie ukończenia 15 lat, gdy zachodzi uzasadniona obawa, że przesłuchanie w innych warunkach mogłoby wywrzeć negatywny wpływ na jej stan psychiczny.

Przesłuchanie, w miarę możliwości, powinno być przeprowadzone w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna. Ewentualnie przy przesłuchaniu może być obecna inna osoba pełnoletnia, wskazana przez osobę pokrzywdzoną - jeżeli nie ogranicza to swobody wypowiedzi osoby przesłuchiwanej.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA POLICJI Z OSOBĄ, KTÓRA DOŚWIADCZYŁA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

2.

Policjant/policjantka przyjmująca zawiadomienie o przestępstwie powinna poinformować osobę pokrzywdzoną, z zastosowaniem prostego i przystępnego języka, o:

- przysługujących jej prawach – w formie ustnej i pisemnej,
- możliwości kontaktu osoby pokrzywdzonej z osobą przez nią wskazaną, w tym również możliwości obecności tej osoby podczas wykonywania czynności z udziałem osoby pokrzywdzonej, o ile nie uniemożliwia to przeprowadzenia tych czynności albo nie utrudnia ich w istotny sposób.
- kolejnych podejmowanych krokach – w tym o konieczności zebrania i zabezpieczenia materiału dowodowego, przeprowadzenia badania lekarskiego, oraz o możliwości podjęcia działań profilaktycznych i leczniczych,

W przypadku, jeżeli osobą pokrzywdzoną jest osoba małoletnia, policjant/policjantka przekazuje jej wyżej wymienione informacje w sposób dostosowany do jej wieku i kompetencji komunikacyjnych oraz jej przedstawicielowi ustawowemu lub osobie, pod której stałą pieczę osoba pokrzywdzona pozostaje.

3.

Policja powinna zagwarantować i zapewnić osobie pokrzywdzonej:

- transport (ewentualnie także z osobą wskazaną przez osobę pokrzywdzoną) do placówki medycznej, gdzie zostanie jej udzielona pomoc i przeprowadzone zostanie badanie lekarskie,
- udostępnienie wykazu placówek specjalistycznego poradnictwa, w tym: prawnego, psychologicznego i rodzinnego z rejestru wojewody, celem uzyskania pomocy i wsparcia,
- umożliwienie kontaktu z najbliższą jednostką realizującą zadania z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej lub inną instytucją zajmującą się pomocą w analogicznym zakresie celem uzyskania pomocy prawnej i psychologicznej.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA POLICJI Z OSOBĄ, KTÓRA DOŚWIADCZYŁA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

4.

Sporządzając protokół ustnego zawiadomienia o przestępstwie należy mieć na względzie obostrzenia zawarte w **art. 185c Kodeksu postępowania karnego** ograniczające zakres zawiadomienia do wskazania przez pokrzywdzonego najważniejszych faktów i dowodów (głównych okoliczności zdarzenia, pozwalających na ustalenie właściwej kwalifikacji prawnej czynu, ustalenie osoby sprawcy i zabezpieczenia śladów). Jednakże, jeżeli z woli osoby pokrzywdzonej będzie wynikać, iż w czasie składania zawiadomienia żąda ona, aby zaprotokołowano inne istotne dane o zdarzeniu, należy to umożliwić, czyniąc odpowiednią zmianę o tym w protokole.

Art. 185c. § 1. k.p.k. W sprawach o przestępstwa określone w art. 197–199 Kodeksu karnego zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli składa je osoba pokrzywdzona, powinno ograniczyć się do wskazania najważniejszych faktów i dowodów.

W szczególności w sytuacji, kiedy sprawca jest nieznaną osobie pokrzywdzonej, należy zapytać o rysopis i znaki szczególne sprawcy w celu bezzwłocznego podjęcia czynności zmierzających do wykrycia i zatrzymania sprawcy.

5.

Zabezpieczenie i zbieranie materiału dowodowego

- Gromadząc materiał dowodowy należy jak najszybciej wykonać czynności niecierpiące zwłoki w zakresie koniecznym dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem.
- Zabezpieczenie materiału biologicznego od osoby pokrzywdzonej dla celów identyfikacji sprawcy odbywa się przy użyciu dostarczonego do placówki medycznej specjalnego pakietu kryminalistycznego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA POLICJI Z OSOBA, KTÓRA DOŚWIADCZYŁA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

W razie potrzeby i możliwości Policja powinna przekazać osobie pokrzywdzonej odpowiednie części odzieży zastępczej (należy zapewnić odzież stosowną dla kobiet i mężczyzn lub przekazać odzież przywiezioną z miejsca zamieszkania lub pobytu).

Jednostka samorządu terytorialnego właściwa dla podmiotu leczniczego wypracowuje wspólnie z Policją, podmiotami medycznymi i organizacjami pozarządowymi procedurę zapewnienia odzieży zastępczej.

- Jeśli zachodzi konieczność wykonania dokumentacji fotograficznej osoby pokrzywdzonej w celu udokumentowania obrażeń i urazów, których doznała, to powinien wykonać je technik kryminalistyki, a w miarę możliwości, osoba tej samej płci co osoba pokrzywdzona, chyba że pokrzywdzony poprosi o to, by było inaczej. Dokumentację fotograficzną wykonuje się w szczególności w przypadku spowodowania przez sprawcę charakterystycznych uszkodzeń ciała osoby pokrzywdzonej, które mogą przyczynić się do ustalenia osoby sprawcy.

UWAGA !!!

Wykonując zdjęcia osoby pokrzywdzonej, należy zachować szczególną wrażliwość, takt i kulturę, mając na uwadze krępującą oraz stresującą sytuację, tak aby uniknąć powtórnej wiktymizacji osoby pokrzywdzonej.

- Po przeprowadzeniu badania lekarskiego i zabezpieczeniu śladów przestępstwa od należy zapewnić możliwość umycia się oraz przebrania w inną odzież.